

[5] – перевірити віртуальний освітній простір з невеликою групою здобувачів освіти та організувати їхні відгуки на розглянений ними матеріал. Використовуйте ці відгуки, щоб удосконалити віртуальний освітній простір перед запуском його на більшу аудиторію.

[6] – Завантажити віртуальний освітній простір для цільової аудиторії та оприлюднити його різними каналами, як: соціальні медіа, електронна пошта та реклама.

Варто зауважити, особливо важливе значення набуває створення і використання інформаційного освітнього простору в Україні, коли здобувачі освіти навчаються в умовах військового стану. Інформаційно-освітній простір навчального закладу потрібний для забезпечення якісної освіти, розвитку інформаційної культури та підготовки студентів до життя в інформаційному суспільстві. Він дає можливість студентам активно взаємодіяти з інформацією, розвивати критичне мислення та самостійність у навчанні. Крім того, інформаційно-освітній простір дозволяє викладачам створювати нові та ефективні форми та методи навчання, використовуючи сучасні технології та ресурси. Також він допомагає забезпечити доступ до актуальної та достовірної інформації, що є важливим для підготовки студентів до роботи в різних сферах діяльності. В цілому, інформаційно-освітній простір є ключовим чинником, що забезпечує високий рівень освіти та конкурентоздатність випускників навчального закладу на ринку праці.

Ключові слова: інформаційно-освітній простір, віртуальний освітній простір, інтерактивні елементи активізації, контент.

КОНЦЕПЦІЯ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА ПРИКЛАДІ ДОСВІДУ «ЄВРОПЕЙСЬКИХ ШКІЛ»

Аліна Джурило, к. пед. н., ст. досл.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Оцінювання навчальних результатів учнів, а також оцінювання як навчання (оцінювальне навчання) – як процесів, так і результатів – тривалий час перебувають у центрі уваги освітньої спільноти не лише в країнах ЄС, а й в усьому світі, та вимагають системного підходу для розробки та впровадження нових інструментів оцінювання. Період пандемії

COVID-19 приніс нові виклики, особливо у питаннях забезпечення безперервного та прозорого формувального оцінювання навчальних результатів в умовах дистанційного навчання, інформування батьків про прогрес їхніх дітей та зв'язку планування навчання з оцінюванням навчальних результатів учнів та оцінювальним навчання. Дослідження європейського досвіду може забезпечити освітян України ефективними інструментами оцінювання навчальних результатів учнів початкової школи.

«Європейські школи» (the European Schools) – це міжурядова організація, яка заснувала, фінансує та керує невеликою групою багатомовних міжнародних шкіл під назвою «Європейська школа», що існують, в першу чергу, для надання освіти дітям співробітників Європейського Союзу (ЄС). Окрім цього організація надає підтримку закладам початкової освіти в країнах ЄС, свої навчальні програми тощо.

Чинна система поточного оцінювання та самооцінювання, а також проміжного/кінцевого формувального та підсумкового оцінювання процесів і результатів навчання у початковій школі в країнах ЄС діє з вересня 2014 року і відповідає офіційній Політиці оцінювання «Європейських шкіл» (European Schools, 2014).

Навчальні програми для початкового циклу узгоджені зі Структурою для всіх навчальних програм в системі «Європейських шкіл» (European Schools, 2019). Вони окреслюють і описують навчальний континуум (перехід від одного року до іншого), містять навчальні цілі та компетентності, критерії оцінювання та дескриптори досягнень. Навчальні програми є основою для оцінювання.

Сутність оцінювання полягає в безперервності цього складного процесу, до якого залучені різні зацікавлені сторони: вчителі, учні та батьки, в якому відображено прогрес учнів у часі. Разом зацікавлені сторони використовують широкий спектр інструментів. Ці інструменти є важливими, оскільки вони надають широкий спектр різного роду інформації та даних, а також забезпечують конкретне вимірювання навчальних результатів учнів у всіх аспектах її/його розвитку. Поточне оцінювання (on-going assessment) складається з таких основних блоків, як: вступний профіль учня, оцінювання на початок року, спостереження, оцінювальне навчання, самооцінювання, колегіальне оцінювання, портфоліо, зустрічі (European Schools, 2021).

Першим кроком є вступна анкета, яка заповнюється батьками разом з дитиною при вступі до Європейської школи. Анкета надає шкільній адмі-

ністрації інформацію для прогнозування процесу навчання майбутнього першокласника та слугує першим орієнтиром для моніторингу навчального прогресу. Анкета містить низку пунктів, які заповнюють батьки (персональні дані учня та батьків, мовні навички, попередній освітній досвід, позашкільна активність, карта здоров'я), а також блок з питаннями для дитини (Що мені подобається і що мене цікавить? Що мені не подобається і що мене лякає? Що у мене добре виходить? Чого я хочу навчитися в школі?).

Оцінювання на початок року допомагає вчителям познайомитися з новоприбулими учнями (якщо такі є) та визначити рівні досягнень і здібностей учнів на рівнях: володіння мовою, з математики, за навчальною програмою загалом.

Спостереження є невід'ємною частиною ефективного викладання та навчання. Інструменти оцінювання та професійні судження допомагають вчителям спостерігати за прогресом своїх учнів. У деяких конкретних випадках вчителям може знадобитися цілеспрямоване спостереження за навчанням учня, тому в системі Європейських шкіл розроблено посібник зі спостереження, щоб допомогти вчителям здійснювати цей процес гармонізовано в рамках усієї системи освіти.

Окрім оцінювання навчальних результатів учнів та оцінювання для навчання, політика оцінювання в Європейській школі робить акцент на оцінюванні як навчанні. Спільне використання результатів оцінювання з учнями робить навчання зрозумілим для дітей, тим самим підвищуючи їхню здатність розуміти своє навчання та застосовувати поточні знання для подальшого навчання. Таке постійне обговорення результатів оцінювання з учнями також розвиває здатність учнів до самооцінювання власних навчальних результатів. Обмін результатами оцінювання з учнями та розвиток їхньої здатності до самооцінювання розвиває в них уявлення про себе як про ефективних учнів. Це відчуття власної ефективності стане їм у пригоді, коли вони продовжуватимуть свій навчальний шлях.

Самооцінювання учнів є фундаментальною частиною формувального оцінювання, що допомагає учням зрозуміти себе та оцінити свої навчальні результати. Самооцінювання передбачає рефлексію та застосування учнями критеріїв успіху для розуміння свого навчання та свого прогресу в навчанні. Самооцінювання також допомагає учням планувати своє майбутнє навчання; таким чином учні стають суб'єктами власного навчання і

розвивають уміння вчитися, щоб здобувати компетенції (learning to learn competences) (European Schools, 2021).

Колегіальне оцінювання/оцінювання однолітками – це особливий вимір самооцінювання, який працює з природною схильністю учнів отримувати задоволення від роботи з однолітками та навчання один в одного. Як і у випадку з самооцінюванням, учні повинні розуміти критерії успіху і потребують вказівок щодо того, як вести конструктивний діалог з однокласниками.

Портфоліо, у тому числі в цифровому форматі, є систематизованою збіркою робіт учня та ключовим інструмент для поточного формувального оцінювання та самооцінювання процесу і результатів навчання. Воно використовується, починаючи з першого рівня дошкільної освіти N1 (nursery cycle 1) до останнього рівня початкової освіти P5 (primary cycle 5), і може продовжуватися до першого рівня середньої освіти S1 (secondary cycle 1). Наразі тривають дискусії щодо оцінювання впродовж всього середнього циклу для розробки формувального оцінювання та забезпечення його безперервності від початкової до середньої ланки (European Schools, 2021).

Систематичне спілкування з батьками та офіційні зустрічі є важливими аспектами процесу оцінювання. Обмін інформацією про розвиток учня на батьківських зборах є дуже потужним засобом. Настійно рекомендується присутність учня на прохання вчителя. На цих зустрічах використовується весь спектр інструментів оцінювання.

Цикл завершується підсумковим оцінюванням (end assessment) у формі шкільного звіту, який є обов'язковим інструментом, де зафіксовано рівень досягнення цілей в усіх навчальних галузях, предметах і міжпредметних темах. Для забезпечення наступності між поточним і підсумковим оцінюванням використовуються такі інструменти як: загальні критерії досягнення навчальних цілей з предметів, загальні критерії оцінювання міжпредметних навчальних галузей та дескриптори досягнень з кожного предмета. Шкільний звіт надається учням і батькам двічі на рік (наприкінці кожного семестру). Цифровий шкільний звіт інтегрований у систему управління школою.

Підхід до оцінювання, який застосовується в Європейських школах базується на загальноєвропейських рекомендація оцінювання якості знань учнів на рівні початкової школи. Оцінювання являє собою цілісний концепт, в якому учень є не об'єктом, а безпосереднім учасником проце-

су оцінювання. Безпосередня залученість учнів є невід'ємним елементом та ефективним інструментом формувального оцінювання, що допомагає дітям не лише вчитися оцінювати себе, але формує у них усвідомлення того, як треба вчитися, та що саме потрібно вчити, щоб здобувати необхідні компетенції.

Ключові слова: початкова освіта, Європейські школи, поточне оцінювання, підсумкове оцінювання, самооцінювання, портфоліо.

Література

- European Schools. Office of the Secretary-General (2014). Assessment tools for the Primary Cycle of the European Schools including the final version of the School Report. https://irp-cdn.multiscreensite.com/965ab15c/files/uploaded/Assessment_Tools_Primary_Cycle_2013-09-d-38-en-5-4.pdf
- European Schools. Office of the Secretary-General (2019). Structure for all syllabuses in the system of the European Schools. <https://www.eursc.eu/BasicTexts/2019-09-D-27-en-5.pdf>
- European Schools. Office of the Secretary-General (2021). Assessment tools for the Primary Cycle of the European Schools: Immediate entry into force. <https://www.eursc.eu/BasicTexts/2013-09-D-38-en-9.pdf>

ОСВІТА ВОЄННОЇ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЯКІСНОЇ РОБОТИ ВЧИТЕЛЯ

**Неоніла Дорошенко, вчитель математики,
вчитель вищої категорії**

Білоцерківська гімназія – початкова школа №6 «Перспектива»
м. Біла Церква, Київська область, Україна

Війна. Слово, яке руйнує все, але без мотивації неможливо продовжувати жити. Освіта. Школа. Як продовжувати працювати в цій сфері під час війни, не наражаючи дітей на небезпеку з боку ворога.

Олена Вишнякова зазначає «Навіть якщо діти мають можливість продовжувати навчання, вони можуть втратити мотивацію або не мати достатніх моральних ресурсів для навчання. Це може мати довгострокові наслідки для їхнього майбутнього, які охоплюють недостатню кваліфіка-